GAZETA KRAKOWSKA

Nro 92.

z KRAKOWA dnia 17 LISTOPADA 1824 roku we SRODĘ.

Z Warszawy d. 9 Listopada.

Jego Cesarzewicowska Mość Wielki Xiążę Mikołay przybył dnia 7 b. m. z Berlina do tuteyszey stolicy.

Na ostatnich targach Warszawskich płacono za korzec żyta po złotych od 6 do 6 i poł. Pszenicy od 10 i pół do 11 i pół. Jęczmienia od 5 do 5 i pół. Owsa od 4 i grosz sreb: do 5. Siana fura jednokonna od 8 i pół do 14, parokonna od 15 i poł do 20. Słomy fura zwyczayna od 4 do 6.

Ze Lwowa d. 10 Listopada.

O k ó l n i k
C. K. Rządu kraiowego.

Opłata podatku dotychczasowego funduszu na domy Urzędow Cyrkułowych ustaie.

Jego C. K. Mość w oycowskim zamiarze ulżenia ile możności ciężarom publicznym posiadłości gruntowe dotykaiącym, raczył wedle brzmienia Dekretu wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 31 Sierpnia r. b. do liczby 2288 nayłaskawiey postanowić, że fundusz na wybudowanie nowych domów Cyrkułowych na utrzymanie tychże i opłacenie czynszu za naiem obcych budynkow dla Urzędow i kass Cyrkularnych ustanie.

Ta nayłaskawsza Uchwała podaie się do publiczney wiadomości z tym dodatkiem, że począwszy od d. 1 Listopada r. b. żadne nowe dodatki do tego nnieyszem zniesionego funduszu, ani rozpisane, ani pobierane nie będą.

(Podpisy.)

Dnia 12 Czerwca r. b. na iarmarku Kałuzkim rozdawano nagrody przeznaczone dla ulepszenia chowu bydła i koni, przyczem następuiące osoby obdarzone zostały: 1) za naypięknieysze źrebce po stadnikach skarbowych po 20 Czer. Złt. w złocie, poddani Piotr Sawczuk z Kadobny, Michal Penecy z Peryła i Józef Mustajow z Kupanki; 2) za naypięknieysze klacze po takich stadnikach, po 6 Cz. Złt. w złocie: Piotr Szellenberger z Gelzendorf. Marcin Imiow z Puyła, Jurko Ciupek z Bolechowa, Mikołay Jasków z Zaderewacz, Gottfried Remhold z Doliny i Macwey Gisim z Nowoszyn; 3) za naypięknieysze byki własnego chowu po 12 ZR. w M. K.: poddani Jerzy Koch z

Landestrey, Michał Boykowiez i Wasyl Wagil z Kałuży; 4) za naypięknieysze własnego chowu iałowki, po 8 ZR. M. K.: poddani Michał Kozoris, Bazyli Malinka, Józef Fischer, Jan Wilheim, wszyscy z Kałuża, tudzież Woyciech Zberanski z Bani i Dmitro Danilczuk z Nowicy.

Przy rozdawaniu premiow w celu polepszenia chowu i bydła na dniu 30 Czerwca r. b. w Zółkwi przedsięwziętem, otrzymali następuiące osoby nagrody: 1) Premia po 20 Cz. Złt. w złocie za przychow naypięknieyszych źrzebców po stadnikach Skarbowych: Antoni Weber z Wiesenberg, Jerzy Roth z Mokrotyna i Bazyli Sierociński g. k. pleban z Radrusza; 2) premia po 6 Cz. Złt. w złocie za przychow klaczek po stadnikach Skarbowych, poddani Marcin Walker z Reichau, Piotr Heneher z Mokrotyna, Maciey Bruck, Franciszek Lang i Bernard Engel z Wiesenbergu, nakoniec 3) nagrodę 8 ZR. w M. K., za przychow naypięknieyszey krowy, Hryć Kulawec, poddany z Fuyny.

Z Paryża d. 1 Listopada.

Wczoray o godzinie 11 przed południem nadzwyczayny Poseł Pruski, Baron Werther, złożył Krolowi, na osobnem posłuchaniu nowy wierzytelny list swoy, potem Jenerał Baron Luck złożył J. K. Mci odpis swoiego Monarchy, Krola Pruskiego, na doniesienie o śmierci Ludwika XVIII i oraz znaki orderu Pruskiego Orła czarnego. Tegoż dnia prezydował J. K. M. na radzie Ministrow, która do 4 godzin trwała.

P. Lainé de Villeveque miał u Delfina posłuchanie.

D. 29 z. m. odbyła się rada Ministrów u Hr. Villele.

Dziennki Handlowy i Konstytucyionista zapewniaią, że na ostatniey radzie Ministrow postanowiono z dniem 1 Stycznia roku przyszłego cofnąć nas e osadnicze woysko z Hiszpanii; i tak na końcu Grudnia powroci 25,000 ludzi do Francyi, a reszta stanie na zimowe leże z tey strony Ebru. W Kadyxie, Pampelonie i Barcelonie pozostaną iednak osady Francuzkie.

P. Villeleon, zięć Wielkiego Pieczętarza, został zastępcą Krolewskiego Prokuratora, a P. Frays inous, ktory takewyż urząd w Rodez sprawował, sędzią tuteyszego Sądu.

Akademia lekarska posłała Ministrowi spraw wewnętrznych listę 16 nowomianowanych członkow po prowincyiach. Minister doniosł iey w odpowiedzi, iż Król 10 tylko mianowanie zatwierdził. Wyłączeni 6 są: Lallemand w Motpellier, Larrey w Tuluzie, Durey w Brest, Fleury w Clermont-Tonnere, Prunelle w Lionie i Dozorca szpitala Desportes.

Dziś powrócił tu Rossini z Włoch.

Od czasu iak policyia zabroniła tu zaprzągania do powozek psow, nie widać teraz iak tylko sprzężaie osłow.

Hrabina Serré, która niedawno w Neapolu przez smierć utraciła męża swoiego, tamteyszego naszego Posła, poniosła w powrocie za przybyciem do Marsellii drugą bolesną stratę, umarł iey tam bowiem syn.

Grek z Adryianopolu, Nicolaider, kazał w Genewie na nowogrecki ięzyk przełożoną taktykę woyska Francuzkiego drukować i prześle ią do Grecyi.

Przy kopaniu studni w Troyes znaleziono 6 stop długą, a 2 szeroką ka-

mienną trumnę, w którey znaydował się szkielet. Na trumnie znayduie się napis, lecz dotąd go nie rozpoznano.

Mowią, iż wyznaczona już została kommissyia do poczynienia przygotowań do odbydź się maiącey koronacyi Krola w Reims, ktora składa się z Arcybiskupa Reimsu (X. de Latil), Ministra Domu, Wielkiego Mistrza obrzędow i Marszałka Dworu. Dawna formuła przysięgi zmienioną zostanie stósownie do teraźnieyszey konstytucyi i istnieiących ustaw.

Minister Skarbowy mieszka od tygodnia w nowym pałacu w ulicy Rivoli. Dawny dom Skarbowy kupił Bankier Mallet za 3 mill. 456,000 Fr.

Zamyślaią teraz na kanale Landgwedockim zaprowadzić żeglugę parową. Dotąd zwyczayny statek do odbycia podróży z Tuluzy do Beziers potrzebuie 78 godzin czasu; parowy zaś odbędzie tę podróż w 32 godzin, pomimo, iż 70 szlus zabieraią 8 godzin czasu.

We wsi Sablons (w departamencie Girondy) cała rodzina padła znowu ofiarą często zdarzaiącego się nieprzezornego wyboru grzybów. Jedzący d. 17 z. m. na obiad te grzyby pomarli: Matka 45 lat maiąca i 9letni syn umarli d. 19 w nayokropnieyszych boleściach; dwie córki, iedna 17 druga 22 lat maiące, zakończyły życie d. 20 w wieczór. Jedna tylko osoba, to iest szosta z tey nieszczęśliwey rodziny, przetrzymała straszne boleści, i została przy życiu.

Na wielkiem polowaniu d. 28 Października ubitych zostało 500 dzikow, ktorych sam Krol 260, a resztę Delfin zastrzelił.

Z Madrytu d. 23 Października.

Ku końcowi tego miesiąca uda się znowu Dwór do zamku St. Ildefonso, dla oczekiwania tam oyca Królowey (który na początku Listopada zamyślał z Florencyi do Hiszpanii wyiechać.)

Wieść o odwołaniu Jenerała Digeon od naczelnego dowodztwa woyskiem Francuzkiem w Hiszpanii utrzymuie się, i na mieysce iego przeznaczaią iuż Barona Damas, woiennego Ministra Francuzkiego, iuż Barona Bourmont.

Mówią o zmianie w Radzie Stanu; Arcybiskup Toledu, Ignuanzo, ma bydź iey członkiem. Pleban Merino otrzymał pensyią 60,000 realów.

Zdaie się, że Inkwizycyia nie będzie przywróconą; ale w każdey prowincyi ustanowiona bydź ma Junta z duchownych i prawników, która czuwać będzie, aby żadne przeciwne religii i buntownicze pismo nie wyszło na widok publiczny, tudzież starać się przytłumienia niebezpiecznych sekt Komuneros i t. d. Prezesem tey Junty bydź ma Kanonik Heterard.

Podczas zaburzeń w Almeria odkryto w Vich (w Katalonii) spisek, którego zamiarem było oddanie całey Katalonii w ręce buntownikow. Uwięziono z tego powodu 82 osób, z których iednak 32 uwolniono, ale 32 pod sąd woyskowy oddano.

W Santander zachodzi powszechne użalenie względem ustania handlu; korsarze Kolumbiyscy przez zabory w wodach Kuby zadali wielką klęskę temu miastu. Uzbroiona w Ferrol wyprawa przeznaczoną bydź ma przeciw Kolumbiyskim korsarzom.

Z Bilbao tak wiele osób wyiechało, iż policyia zaprzestała wydawać paszportow.

Pułkownik Illas mianowany iest Wielkorządcą Kuby; lecz podług naynowszych doniesień z tey wyspy panowała w iey stolicy Hawannie żołta gorączka, która naywięcey cudzoziemców, a zwłaszcza osiadłych tam Francuzów z tego świata zabr ła.

Z Londynu d. 30 Października.

Między naszem kraiem i Niderlandami przewiiaią się często gońcy; w przeciągu dni 8 przybyło do rządu 3 gońców z pismami od Posła naszego Lorda Granville z Hagi.

W Irlandyi została znowu z kilku powiatów cofniona ustawa względem buntu. Przy postępie fabryk w tym kraiu i obfitego urodzaiu spodziewać się należy, iż przeciwny stan konstytucyi wkrótce ustanie.

Niedawno z młodey kobiety wydobyta została za pomocą sprycy P. Reads z żołądka trucizna, którą zażyła, i kobieta iest zdrowa.

Przed 14 dniami na cmentarzu Inverness naleziono na stopę pod ziemią garnek z wielu dawnemi, ale dobrze zachowanemi srebrnemi pieniądzmi z czasów Henryka 3go, Edwarda 1go i 3go, tudzież Szkodzkiemi z wizerunkiem Alexandra 3go, Roberta 1go i Dawida 2go. Naydawnieyszy pieniądz iest z r. 1330. Pewnie przy wtargnieniu Edwarda 3go z Szkocyi do okolic Iwernes zakopali Franciszkanie ten skarb.

J. K. M. rozkazał przysłać sobie z Paryża rysunek krzeseł, w które opatrzony iest nowy pałac Ministra Hrabi Villele i z których każde kosztować ma 800 Fr.

Wczoray zapadła się tu z wielkim trzaskiem większa część szpitala Chrystusa, iednakże żadne z dzieci i robotników, którzy na szczęście w nowym skrzydle robotą byli zatrudnionemi, nie zostali uszkodzonemi.

Kapitan Owen, który wysłany został z eskadrą dla odrysowania brzegów nad kanałem Mozambique, przybył do Maurytii, i przywiózł tam Kapitana z Mombas (Mombazu) nad brzegiem Afrykańskim między 3 i 4 stopniem południowey szerokości leżącey wyspy, który miał zlecenie oddać rzeczoną wyspę i drugą Pamba pod nieograniczone zwierzchnictwo Anglii. Zdaie się, że Kapitan Owen aż do odebrania dalszych rozkazów z Londynu zostawił z kilkunastu ludzi osadę na wyspie Mombas.

Podług naynowszych listów z Hayti (d. 19 Sierpnia) panowała na tey wyspie spokoyność i obawa woyny z Francyią ustała, ponieważ przekonywano się, iż układy o uznanie niepodległości wyspy przyydą do skutku. Prezydent Boyer stara się o pomnożenie ludności, i w skutku iego wezwań przybyło iuż tam 6000 kolorowych ludzi z Ziednoczonych Stanów, którem przeznaczono w gorach, gdzie ciepło nigdy 19 stopniów nie przenosi, 25 mill: morgow gruntu.

Z 4ch głównych portów Ziednoczonych Stanów, Nowegoiorku, Bostonu, Filadelfii i Baltimore od 1go Września 1823 do tegoż dnia 1824 wyszło 183 okrętów wyładowanych mąką, z których większa część popłynęła do południowey Ameryki. Rachuią, iż w roku zeszłym

z Ziednoczonych Stanów wysało do tych kraiow 350.000 beczek mąki.

W miesiąc ch Czerwcu i Lipcu wprowadzono do Brazylii 300 Afrykanskich niewolników.

Z Bruxelli d. 1 Listopada.

Obie izby Stanów jeneralnych przyięły d. 30 Października iednomyślnością proiekt do ustawy względem zaślubienia Królewica Fryderyka.

N. Krol wyznaczył prowincyi Henegau 10,000 ZH. na poprawienie gościńców w roku przyszłym.

Nasz ziomek, sławny fizyk Robertson, którego pisma Paryzkie w roku zeszłym za umarłego ogłosiły, znayduie się teraz w oyczystem swoim mieście Leodyium.

Hrabina Survelliers (małżonka Józefa Bonaparte) poiechała ztąd onegday przez Moguncyią i Bazyleią do Rzymu.

Przebiegł tędy onegday Francuzki gabinetowy goniec z Hamburga do Paryża.

Minister przemysłu narodowego i osad wydał d. 11 b. m. obwieszczenie, w którem wyraził: — "Podobieństwo kroków nieprzyiacielskich ze strony rządu Algierskiego przeciw rządowi Niderlandzkiemu, skłoniło Króla Jmci do nakazania zaradczych środków dla dobra handlu i żeglugi na morzu Lewantskiem i śródziemnem. Kapitanowie okrętow kupieckich, którzy chcą daley płynąć ze strazą na wspomnione morza, maią się udać w środku Listopada do zatoki Gibraltarskiey, gdzie tym celem znaydą zebraną dostateczną potęgę; ci zaś, którzy z portów Niderlandskich chcą płynąc ze strazą do Gibraltaru, maią w końcu Listopada przybyć do Flessyngi, zkąd pod zasłoną fregaty, maiącey się wysłać do Gibraltaru, mogą się udać do przeznaczonego mieysca."

Towarzystwo poprawy moralney więźniow odprawiło d. 21 b. m. pierwsze ogolne posiedzenie w Amsterdamie. Ma już wydziały swoie w 32 miastach, i korrespondentow w 79 gminach. Składa się teraz z 4390 członkow, i osiągnęło w swoim celu naypomyślnieysze wypadki nietylko dla więźniow, lecz oraz dla uwolnionych z więzienia, którzy chociaż nie bez żadney plamy, staią się iednak pozytecznemi dla społeczności ludźmi.

Z Berny d. 26 Października.

Długie układy między rządem Kantonu Berny i Dworem Sardyńskim, zbliżaią się do końca. Wspomniony Dwór przyiął dawnieyszy plan względem zrobienia wielkiego gościńca handlowego, którędy towary Niemieckie do portów morza szródziemnego i nawzaiem mogą bydź prowadzone omiiaiąc granicę Austryiacką. Droga ta od Koiry przez górę S. Bernarda iest prawie ukończoną; lecz od Lumino do Piemontu nawet nie zaczętą. Dwór Sardyński da znaczną ilość pieniędzy na te roboty.

Dnia 11 b. m. odprawiła się w Biel zwyczayna uroczystość szkolna, połączona z poświęceniem pomnika dla poległych d. 5 Marca 1798 r. Szwaycarów. Uczniowie z Biel, Niedau i Gottstadt poszli z chorągwiami na wzgorek, gdzie pomnik stoi; wystrzelili z karabinkow, a stanąwszy w poł okręgu śpiewali pieśń: *Płyńcie łzy żalu!* Jeden z nauczycieli miał potem przemowę, w ktorey przypomniał

Teodora Kornera i walecznego Assasa, zachęcaiąc młodzież, aby brała ich za wzór, i aby zawsze piękną i szczęśliwą ziemię oyczystą nad wszystko cenila.

Rodziny Szwaycarskie, ktore w Kwietniu wyniosły się z Kantonu Berny, a w Czerwcu popłynęły z Hawru do Ameryki Połnocney, przybyły szczęśliwie do Winchester (w Wirginii) w liczbie 119 osob.

Z Nierstein d. 24 Października.

Z wielkiem ukontentowaniem odebraliśmy tu wiadomość, że znany oszust Francuzki nazwiskiem Ambert, który tu także bawił, po niezliczonych oszustwach we Francyi i Niemczech, nakoniec w Berlinie uwięziony został. Udawał byłego adjutanta Napoleona, powydawał wiele wexlow na dom bankierski Lafitte w Paryżu i potrafił sobie zrobić wpływ u bawiących w naszych okolicach Francuzow, ktorych oszukał. Po ucieczce tego człowieka opowiadano tu okropne rzeczy, ktore dopiero wyiaśnią się gdy pod sprawiedliwość w Moguncyi oddany zostanie.

Z Karlsruhe 30 Października.

Ciągle ieszcze przerwały wczoray i dziś bieg poczty. Listowa poczta z Bawaryi i Wirtemberga, ktora wczoray między 3 i 4 z południa przybydź miała, dopiero dziś przed godziną 8 z rana przybyła. Poczta z Francyi i wyższey części Wielkiego Xięztwa, która tey nocy między godziną 2 i 3 z północy nadeyść miała, ieszcze dziś do godziny 10 z rana nie nadeszła. Wóz pocztowy z Bawaryi musiał tu także nocować gdyż dla zalewu przez gościniec z Durlach do Weingarten nie mógł bez niebezpieczeństwa przeiechać. Szuttgartski pocztowy wóz dla wielkiey wody na gościńcu Wilfertingen, musiał podobnież w Durlach nocować. Pocztowy związek między naszem miastem i Ettlingen iest zupełnie przerwany, i dodaią nawet, że most w Rastatt na rzece Mur zerwany został.

Z Hanoweru d. 2 Listopada.

Na początku roku przyszłego zwołane bydź maią Stany Królestwa naszego.

Z Hamburga d. 5 Listopada.

Burza, która wczoray tu i w okolicach powstała, zrządziła między innemi tak wielkie wzniesienie się wody, iakiego od lat 15 niepamiętamy, i szczególniey na Elbie poczyniła wielkie szkody. W pobliskości Oost zatopił się okręt, z którego maszty tylko nad wodą styrczą; inny przy Glükstadt zaniesiony został na mialczyznę i trudno, aby mógł bydź zepchnięty. Trzechmasztowy Hollenderski okręt Henryka, Kapitana Abrams, który płynął ztąd do Amsterdamu, rozbił się w okolicy Kuxhawen, i zachodzi obawa, aby tak osada, iako i znayduiąca się na nim rodzina nie utracały życia. O losie wyszłych dniem pierwey na morze z Kuxhawen na okrętach niewiemy ieszcze.

Z Moguncyi d. 29 Października.

Wczoray wyszło tu następuiące oznaymienie: "Gdy wedle dawnieyszego układu gubernatorstwo i dowództwo w twierdzy Moguńckiey przemieniaią się co 5 lat, przeto z naywyższego rozporządzenia obu Dworów, dowodztwo w twierdzy

Pruss przechodzi teraz na Austryią. Gdy daley N. Cesarz Austryi C K. Jenerała Majora Hr. Mensdorf na przyszłego dowódcę twierdzy, a N. Król Pruski Brata swoiego J. K. W. Xięcia Wilhelma na przyszłego Gubernatora woyskowego w Moguncyi, tudzież na zastępcę iego Jenerała porucznika Carlowitz przeznaczyli, przeto w dniu dzisieyszym nastąpiło oddanie gubernatorstwa przez C. K. Austryiackiego Feldmarszałka porucznika, Barona Strauch, iako zastępcę J. C. W. Arcyxięcia Karola, Kr. Pruskiemu Jenerałowi porucznikowi Carlowitz, a dowództwo w twierdzy po dotychczasowym Kr. Pruskim Jenerale Majorze, Baronie Müffling, C. K. Austryiackiemu Jenerałowi Hr. Mensdorff. O którey to po 5ciu latach zmianie uwiadomia się Publiczność.,,

Z Zante d. 1 Października.

D. 10 z. m. odnieśli Grecy pod Stanchio świetne zwycięztwo nad nieprzyiacielskiemi flottami. Waleczny Kanari spalił piękną Egipską fregatę Afryka, którą sam Ismael Gibraltar dowodził. Oprócz tego utracili Osmanie bryg Tuneński i bardzo wiele przewozowych okrętów, z których 25 wyładowanych żywnością i ammunicyą dostało się w ręce Grekom. D. 16 i 18 zaszły znowu morskie potyczki, w których Grecy okazali wiele waleczności i męztwa i Tureckie okręty rozpędzili. Trzecia potyczka zaszła, podług powieści Kapitana przybyłego tu d 29 z. m. Austryiackiego okrętu, d. 20 w wodach Samos, w którey Turcy utracili 3 woienne i kilkanaście przewozowych okrętów. D. 17 Ibrahim Basza, syn Vicekrola Egipskiego, i Renegat L. były adjutant Francuzkiego Jenerała Grouchy, przywiezionemi zostali do Nauplia iako jeńcy woienni. Na ich okręcie znaleziono 8 mill. Tureckich piastrów, częścią w złocie, częścią w paras.

Stosownie do umowy Naczelnego Lorda Kommissarza wysp Jońskich, Jenerała Adam, z rządem Greckim w Nauplia, Grecy mogą na przyszłość zatrzymywać okręty, które wiozą na rachunek Turkow woysko lub ammunicyą, ale ich topić lub konfiskować nie mogą, muszą owszem kapitanom zapłacić umowioną z Turkami za przewoz kwotę. Jenerał ten zdawał się bydź z dobrego w Nauplia przyięcia bardzo kontent. Gdy żona iego iest rodowitą Greczynką z Korfu, przeto okoliczność ta nie mało przyłożyła się do przywrócenia dobrego porozumienia pomiędzy obiema stronami. D. 23 z. m. przybył tu okręt Floryda z Londynu z trzecią wypłatą pożyczki, wynoszącą 72,000 funtów szterlingów. D. 28 bogaty Grek Varnaki, liczący teraz 81 lat, popłynął do Nauplia, dla wyrobienia urządu Greckiego na przytułek dla nieszczęśliwych Ipsaryiotów zburzone miasta Navarino, którego spalone domy i cytadelę swoim kosztem chce wystawić. Wiezie on z sobą ze składek osiadłych w Rossyi Grekow 50,000 franków. Wielu tuteyszych mieszkańców obowiązali się składać co rocznie dla Greków, póki ich byt ustalony nie będzie, po 50 do 200 kolonatow.

Z stałego lądu Grecyi nadchodzą także doniesienia o zwycięztwach. Guras udał się z Aten do Negrepontu, pobił Turkow i dwoch Basztow w niewolą za-

brał. W Tessalii Derwisz Basza pobity został i dwoch Baszów dostało się znowu do niewoli Greckiey. Mieszkańcy góry Pondus uchwycili oręż. Oboz Grecki znayduie się o pół godziny drogi od Janiny; Arta, na wpoł spalona, wziętą przez Greków została. Sulioci zapewne z umysłu do gór swoich powrócili, i wkrótce usłyszemy o zadziwiaiących zdarzeniach.

Od granic Tureckich d. 13 Października.

Podług listu z Korfu pod d. 27 Września Stratarchowie Greccy Zongas i Rangos uderzyli na oboz Albańczykow pod Arta i szturmem go zdobyli.

Co do wypadku morskiey potyczki pod Stanchio, niema ieszcze pewnosci, czyli Jbrahim Basza, syn Vicekrola Egipskiego, lub inna mniey znacząca osoba dostała się w niewolą Grecką. Doniesienie z placu boiu wyraża tylko, iż pomiędzy ieńcami znayduią się Jsmail Gibraltar, ieden Seraskier, przeznaczony do Morei Mollach (cywilny Gubernator) i ieden Basza Renegat. Ale że część przewozowych Egipskich okrętów do Budrun uciekła, gdy tymczasem połączone z Turecką flottą woienne Egipskie okręty po potyczkach d. 16 i 23 Września cofnęły się do Mitelene, nie zdaie się żadney podlegać wątpliwości. Nie sprac owany i o zgubie tylko Turków myślący Kanari przyprowadzić miał d. 22 Września z Hydry 40 nowych palnych statkow, z ktoremi uderzyć znowu chce na flottę Kapitana Baszy.

Nowy Basza Alepu, Wahid Basza, z wielką okazałością odprawił dnia 1 Lipca wiazd do tego miasta. Lubo mieszkańcy bardzo [illegible] go przyięli, okazał się iednak dosyć d[illegible] względem znakomitszych obywateli i kapitanów Janczarow; ostatnim dał nawet poznać, iż nie chce od nich zależeć. Zaraz po odczytaniu iego mianowania, zabronił noszenia broni, i nawet Janczarowie czyniący służbę u Konsulów, musieli honorowe swoie sztylety oddać. Przyprowadzone przez nowego Baszę 3000 woyska, postępowanie iego i rozmowy, chodząc przebrany po ulicach, wzbudzaią wielką obawę. Do tego żąda od miasta znaczney summy pieniędzy, dla naprawienia cytadeli Ch[illegible]kyabrak, ktora nad miastem goruie. Obcym Konsulom podczas danego posłuchania nie okazał zwyczaynych na wschodzie grzeczności; pierwszemu tylko tłumaczowi Francuzkiemu kazał się do siebie zbliżyć i pytał go się o P. Latour-Maubourg i Xcia Talleyranda. (Basza ten był dawniey w Paryżu, a poźniey Reis-Effendem.) Frankowie, mieszkaiący od zburzenia miasta przez trzęsienie ziemi w szałaszach za miastem, lękaią się z powodu grożących tych środków o swoie bezpieczeństwo. Chrześciianom i żydom zabronił ieżdżenia na koniach. Zgoła wydał wiele rozporządzeń wszystkie klassy zarówno uciskaiące.

Od brzegów Donaiu d. 19 Października.

Po zaszłych na Archipelagu ostatnich zdarzeniach uważana iest sprawa Greków za zapewnioną; dodaią nawet, że iedno z wielkich Mocarstw tak przychylnie oświadczyło się względem nich, że na wiosnę oczekiwać należy ważnych wypadków. (*Gazeta Powszechna.*)

DODATEK DO N° 92. GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA dnia 17 LISTOPADA 1824 roku we ŚRODĘ.

Od brzegów Menu d. 5 Listopada.

J. K. W. Xzę Hesko-Darmstadtski udzielił Kr. Pruskiemu Jenerałowi Müffling kamanderski krzyż orderu swoiego. Konice Października odznaczył się powodziami w wielu okolicach południowych Niemiec, przez które wszędzie związki przerwane zostały. Dopiero d. 3 Listopada opadł Ren o iedną stopę, a inne rzeki ieszcze do koryt swoich nie były zwróciły.

Z Florencyi d. 19 Października.

J. K. W. Xżę Maxymilian Saski przybył tu z swą córką d. 15 b. m. J. K. W. Wielki Xżę Toskański i iego Rodzina wyiechali przeciw niemu aż do letniego zamku Callaggiolo. Na początku Listopada udadzą się Wysocy Podróżni w dalszą do Madrytu podróż.

ROZMAITOŚCI.

Istnieiący w Pradze technologiczny zakład, który liczy iuż do 600 uczniów, za pomocą taniości przykłada się wiele do podniesienia kraiowych iarmarków i do wywozu za granicę. Na ostatniem iarmarku Lipskim sprzedawano iuż łokieć sukna Czeskiego po Złp. 2. Takim sposobem postępuiąc przemysł Czeski zada większą klęskę rękodzielniom Pruskiem niżeli Angielskiem.

Nigdzie stan duchowny nie iest tak dobrze uposażony iak w Kolumbii; posiadłości iego wynoszą prawie dwie trzecie części gruntowych posiadłości w całey tey Rzpltey. Naymizernieysza plebania przynosi rocznego dochodu do 1400 talarów, a większa dwarazy tyle. Biskupstwa czynią od 10 do 50,000 talarów. W Bogata 26 kościołów tak dalece śnią się złotem i drogiemi kamieniami iż wchodzącemu do nich cudzoziemcowi zdaie się, iż wszedł do złotego pałacu Peruwiańskiego Jamas. Sam posąg Panny Maryi ozdobiony iest 1358 dyiamentami, 1293 szmaragami i 992 innemi drogiemi kamieniami, a artysta za zrobienie tego posągu otrzymał przeszło 5000 talarów.

W Londynie układany teraz iest plan nieznaney dotąd przeiazdzki pod brzegi morz Srodziemnego i Czarnego, do wysp Greckich, mnieyszey Azyi, Syryi i E

giptu. Przedsiębiercy szukaią go ochoczych do podróży mężczyzn i kobiet i chcą na ówczas przygotować z wszelkiemi ile tylko bydź może wygodami nowy okręt, na ktorym znaydować się będą w nayleszym gatunku wszelkie potrzeby do życia. Koszta na trzechletnią tę podróż nie wynoszą od osoby iak 800 funtów szterlingów. Listy do podpisu maią bydź d. 7 przyszłego miesiąca w wszystkich klubach Londyńskich otworzone.

Professor umieiętności natury Olmi wynalazł sposób czyszczenia cisternow, dla zachowania wody od zgnilizny i ulepszenia wody do picia na okrętach. Minister Francuzki spraw wewnętrznych zamówił u niego 5 wzorow tey machiny. Tenże wynalazł nowy sposob pieczenia pozywnych i oraz tanich sucharow morskich.

Dnia 17 Października iakiś człowiek dobrze ubrany wsiadł w Paryżu do naiętego poiazdu i kazał się zawieźć na cmentarz Pere-Lachaise. Przybywszy stangret do bramy cmentarza, obeyrzał się i uyrzał tego człowieka w poieździe umarłego; zadney zaś rany nie było.

Dopóki Paryż posiada Pana Scribe, nigdy teatrom iego na nowych sztukach zbywać nie będzie. Płodność tego autora iest nieporownaną; zaledwo wystawiono sztukę iego w Gimnase dramatique, iuż nową w teatrze Vaudevilles ogłaszaią. Dziś graią dramę iego w teatrze Varietes, iutro grać będą nową operetkę w teatrze Feydau. Ponieważ wszystkie iego płody dobrze bywaią przyymowane, pobiera więc wielkie honoraria od Dyrektorów teatrów. Nie wszystkie atoli sztuki sam pisuie, i często się trafia, iż czterech nad iednoaktową komedyią pracuie. Zresztą w rownym stopniu ma on talent rozczulenia i rozśmieszenia; wydarza się niekiedy, iż gdy dwie sztuki w iednym teatrze graią, z ktorych w pierwszey łzy wylewaią, a w drugiey śmieią się do rozpuku; sprawcą tego wszystkiego iest nieporownany P. Scribe.

Gazety Londyńskie zawieraią ciekawe donieſienie o wieczorney zabawie u Pana Arago w Paryżu (niewiadomo, czy u Astronoma, czy u tego, co podroż odbył około swiata) na ktorey znaydowały się następuiące osoby, które nayodleglejsze kraie zwiedziły: Proffessor Kazański Soymenow odbył podróż do bieguna południowego; Kapitan Scoresby do bieguna połnocnego; Pan Humboldt wdarł się na gory Ameryki; Professor Gay-Laussac puszczał się naywyżey balonem; Pan Caillaud był u źrodeł Nilu; nakoniec Pani Freycinet, iedna z żyiących kobiet, na okręcie w celu nowych odkryć wysłanym, ziemię do koła opłynęła.

Ubior kobiet Ormiańskich w Astrachanie iest naybogatszym w Rossyi, a może i w swiecie. Dziwić się trzeba, iż kobiety te mogą unieść tak wielki ciężar. Spodnica iest z iedwabiu i złota, druga na niey z czarnego axamitu złotem haftowana, trzecia czyli tołub iest prawie zupełnie ze złota z ciężkiemi złotemi guzikami, blachami, kutasami i franzlami. Rownie ciężkim iest zawoy spuszczaiący się na ramię i zakrywaiący twarz całą. Własne swe włosy ukrywaią, lecz za

to noszą nad każdem uchem dwa duże loki iedwabne.

W samey nawet Anglii powstaią iuż na barbarzyńską zabawę bitwy kułakowey, która prawie więcey dzikości okazuie, aniżeli walki byków w Hiszpanii. Gazeta wychodząca w Liverpool doniósłszy o bitwie kułakowey, maiącey się tam odprawić o zakład 50 gwineów, przydaie: — „Mamy nadzieię, iż władza mieyscowa zabroni tego barbarzyńskiego i obmierzłego widoku.„

Budowa twierdzy Koblencyi i Erenbreitszteinu, tak dalece posunięta, iż wszystkie wały i mury są w stanie obrony. Rożne fortyfikacyie składaiące się z wielkich wież, otaczaiące Koblencyią, a zwierzące na lewym brzegu twierdzę, zupełnie ukończone. Na przeciwko, w twierdzy Erenbreitszteinie, pracuią ieszcze nad murami zewnątrz, szczegolniey zaś nad wewnętrznem urządzeniem: w tym celu tylko naypotrzebnieysi robotnicy zaięci, inni zostali uwolnieni. Wszystko tak dokładnie budowane, iż zdaie się, że cała twierdza z iedney sztuki kamienia na ktorym spoczywa, wykuta. — Kasamaty służące za bateryie tak są obszerne, iż działa z naywiększym pospiechem mogą bydź ku każdey stronie zwrocone, iak tego wymaga obrona. Wszystkie fortyfikacyie dostępne zewnątrz, ktorych mało, opatrzone w miny i przeciwminy, daleko się rozciągaiące. Nawet każda fortyfikacyia iest podminowaną, i w razie, gdyby ią nieprzyiaciel zaiął, może bydź w powietrze wysadzoną. Odwrót do przyległego zamku, lub do głownych fortyfikacyy zaiewniony osadize podziemnem przeyściem, gdzie osmiu ludzi czołem idzie i wszystkie działa i wozy uprowadzić może. Twierdza Erenbreitsztein, ktorey skaliste ściany prawie ze wszystkich stron na kilka set stóp pionowo w górę się wznoszą, licząca tysiące otworow, do zagrożenia nieprzyiacielowi, zdaie się nie do wzięcia, i w stanie każdemu oprzeć się napadowi.

Nie trzeba się dziwić, że w pismach czasowych Angielskich tyle iest należycie wypracowanych artykułow, kiedy wydawcy płacą od 10 do 15 gwineów za arkusz, a często nie liczą na arkusze i za tuzin stronnic płacą tyle, że na stałym lądzie uczony i za całe dzieło tego nieotrzyma. Autor krotkiego artykułu o Petrarku, w piśmie czasowym *Quarterly Review* umieszczonego, otrzymał 50 gwineow, a Southey za dwa artykuły w temże samem dziele czterysta gwineów. Atoli *Quarterly Review* zbywa 15 do 17 tysięcy exemplarzow i pobiera kwartalnie 3600 funtów szterlingów.

Lekarstwo na kurcz w łytkach, i ogólnie na wszystkie kurcze.

Professor Oertel umiescił w tey mierze w pismach publicznych Niemieckich, co następuie: — „Z wieloletniego doświadczenia nie znam innego i tańszego lekarstwa, iak owo Boskie codzienne a mie uzywane, to iest: zimna woda, bez wszelkich dodatkow i napływow. Weź wodę zimną prosto ze studni; takową wymyy dobrze część bolącą, bez obawy złych skutkow, i chociażby się z początku dziwacznie zdawało, wciąż tak postępuy; bo z odwagą i wytrwałością trzeba używać wody; czyń to co rano, w południe i wieczor, i idąc spać, a tak

będziesz miał sen dobry i wstan esz nie doznaiąc bólu. Równie trzeba się przyzwyczaiać pić zimną wodę i taką się myć.,,

Teatr Narodowy.

Jutro we Czwartek to iest: dnia 18 b. m. daną będzie Komedyia w 3 aktach oryginalnie wierszem napisana przez P. M. Fedro: *Pan Geldhab, czyli Spanoszony Przybysz*, i Komedyio-Opera *Wezbranie Wisły*

W Niedzielę zaś d. 21 b. m. daną będzie Wielka Mellodrama z francuzkiego tłomaczona przez Wny: Pękalskiego: *Człowiek z Czarnego Lasu.* Sztuka ta ozdobi ną będzie stosownym Cygańskim Baletem.

Dnia 15 i 16 Listopada 1824 r.

Cena Zboż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— *Pszenicy*	10	—	9	24	9	15	8	15
— *Zyta*	6	15	6	—	5	15	5	—
— *Jeczmienia*	5	—	4	15	4	—	—	—
— *Owsa*	3	24	3	18	3	12	3	6
— *Jagieł*	16	—	15	15	14	—	13	15
— *Grochu*	6	—	5	15	5	—	—	—
— *Rzepaku*	15	—	14	—	13	—	12	—

W Gdańsku dnia 8 Listopada.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od	Złp.	480	do	600.
Zyta	—	—	210	—	240.
Jeczmienia	—	—	180	—	198.
Owsa	—	—	162	—	180.
Grochu	—	—	270	—	300.

Bieg pieniędzy.

W Krakowie d. 17 Listopada.

Czer: Zł: Holl: monetą Courant Złp.	20	gr.	15
detto Cesarski . . . . —	20	—	9
Fryd. Pruskie . . . . . . —	36	—	—
Louidor . . . . . . —	—	—	—
złoto frankówki . . . . . —	34	—	—
Szeiny Wiedeńskie za 100 . —	226	—	—
Złoty ryński Szeinami . . —	1	—	24

LOTERYIA KRAIOWA.

W 112 Ciągnieniu dnia 17 Listopada r. b. w przytomności osob od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

45. 65. 11. 80. 47.

Przyszłe 113 Ciągnienie dnia 24 Listopada r. b. przypada.

UWIADOMIENIE.

Pani Le Dru ma honor uwiadomić Prześwietną Publiczność, iż po otrzymanem pozwoleniu od Wielkiey Rady Uniwersytetu Krakowskiego, d. 12 Listopada otworzy Pensyią dla Panien, w którey uczyć będzie tego wszystkiego, co stanowić może dobrą i świetną edukacyią.

Pani Le Dru przyymuie całe i pół Pensyionarki i Panny dochodzące. Pensyia iey znayduie się w kamienicy pod Nrem 549 w ulicy Floryiańskiey na przeciwko Hotelu pod Opatrznością.

DONIESIENIE.

Podpisany Notaryusz publiczny M. W. Krakowa z Okr: w skutek Rezolucyi Wys. Trybunału I. Instancyi M. W. Krakowa z dnia 9 Listopada r. b. ad Nrum 3942 wydaney, zawiadomia Szanowną Publiczność, iż ruchomości po ś. p. Justynie Godebskiey Pułkownikowey pozostałe, iako to: Suknie, Bielizna, Pościel, Porcelana, Faians, Stolarszczyzna, Landszafty, Malowidła, Srebra stołowe i rożne kosztowności, tudzież Węgle i Drzewo na opał; zaś po ukończeniu tego, rzeczy po Małgorzacie Sosniewiczowey pozostałe z upoważnienia tegoż Trybunału z dnia 2 Października r. b. ad Nrum 3348 do sprzedaży polecone, w dniu 22 i następnych Listopada r. b. na Stradomiu przy Krakowie w domu P. Paczygowskiego pod L. 25 położonym, rano od godziny 10tey, a popołudniu od godziny 3ciey przez publiczną Licytacyą za gotową srebrną kurrant monetę sprzedawane będą.

W Krakowie d. 13 Listopada 1824 r.

Leo z Pszczółek Rawicz Pszczółkowski.